

Proslov jihočeského hejtmana Jana Zahradníka u příležitosti posledního zasedání zastupitelstva Jihočeského kraje v prvním volebním období (26.11.2004)

Vážené kolegyně a vážení kolegové,

když se před čtyřmi roky schylovalo k prvním volbám do zastupitelstev krajů, považovali jsme za nutné opakovaně občanům sdělovat, jaká že je vlastně úloha kraje, jaké bude mít vznikající útvar pravomoci, k čemu vlastně občanům kraje budou, s jakými finančními prostředky budou kraje hospodařit a jak se se svými úkoly hodlají vyrovnat. Uplynulé čtyři roky pak byly prostorem, ve kterém krajská zastupitelstva, rady i hejtmani mohli dokázat, že jejich představy byly správné a že jejich volební sliby dojdou naplnění.

Volby v listopadu roku 2000 rozhodly o složení prvního zastupitelstva tehdy ještě Budějovického kraje a my jsme poprvé 18. prosince 2000 zasedli jako krajští zastupitelé ve velkém zasedacím sále Gerbery. Tomuto prvnímu zasedání předcházela více než měsíc trvající koaliční jednání, která vyústila ve stabilní uspořádání orgánů kraje. Představitelé koaličních stran - Občanské demokratické strany, Čtyřkoalice a České strany sociálně demokratické- spolu se Sdružení nezávislých kandidátů zaujali místa v radě kraje. Opoziční strana – KSČM dostala možnost plnit kontrolní funkci obsazením místa předsedy kontrolního výboru zastupitelstva.

Mám-li hodnotit jakou nejvýznamnější hodnotu se nám během prvního volebního období podařilo vytvořit, tak bez váhání musím jmenovat politickou kulturu, kterou se v zastupitelstvu kraje podařilo nastolit a kterou jsme možná vědomě, možná podvědomě udržovali. Ne vždy jsme měli na dílčí problémy a jejich řešení stejný názor, dokonce ne vždy jsme dokázali najít potřebný kompromis a většinový souhlas pro tu či onu záležitost. Tak už to však v politických orgánech bývá. Takových případů bylo ale v porovnání s množstvím dohodnutého opravdu málo a na většině věcí jsme se dokázali dohodnout. Troufám si tvrdit, že historicky první zastupitelstvo našeho kraje se zhostilo svého poslání veskrze dobře. Dokonce si myslím, že první krajská zastupitelstva by mohla být pro českou politickou scénu příkladem.

Podařilo se nám v rámci nepříliš dobře připravené reformy veřejné správy zvládnout takřka bez problémů převod kompetencí státu na samosprávu kraje a zodpovědně se ujmout z toho vyplývajících povinností i nyní již téměř dvaceti miliardového majetku kraje. Coby zvolení správci kraje jsme postupně převzali organizace v oblasti školství, kultury, zdravotnictví, sociální péče a správy a údržby silnic. Svým rozhodováním jsme učinili důležité kroky pro budoucnost našeho kraje při přípravě a schvalování územních plánovacích dokumentů, rozpočtu kraje, nabytí a převodu nemovitostí, poskytování dotací, rozsahu dopravní obslužnosti, investičních akcí a v neposlední řadě při schválení Plánu rozvoje kraje a podpoře na něj navazujících projektů. Nastartovali jsme spolupráci se šesti zahraničními regiony a otevřením stálé kanceláře v Bruselu

jsme vytvořili jeden z předpokladů pro užší komunikaci s regiony celé evropské rodiny. Pro obce, organizace a podnikatelské subjekty se kraj stal nezastupitelným prostředníkem pro čerpání financí z fondů Evropské unie.

Dovolte mi, vážené kolegyně a vážení kolegové, abych připomněl některá nejvýznamnější rozhodnutí, která jsme za uplynulé čtyři roky učinili.

Po celé naše volební období jsme schvalovali vyrovnané rozpočty kraje, hospodařili s vlastními prostředky ve výši 3,07 miliardy korun, přičemž našim rozpočtem prošlo necelých 20 miliard. Jihočeský kraj se tedy nezadlužil a naopak za celé čtyři roky dokázal ze svých vlastních prostředků ušetřit celkem 170 milionů korun.

Projednali a schválili jsme územní plány velkých územních celků Tábořsko, Českobudějovická sídelní regionální aglomerace, Orlická nádrž a Písecko – Strakonicko. V případě územního plánu velkého územního celku Tábořsko se jednalo o vůbec první územně plánovací dokumentaci v republice schválenou krajským zastupitelstvem. Je připraven ke schválení územní plán velkého územního celku Českokrumlovsko I. Tím bude uzavřen několikaletý proces vymezení koridoru jedné z prioritních staveb Jihočeského kraje – dálnice D3 a rychlostní komunikace R3. V závěru tohoto funkčního období jsme schválili zadání územního plánu velkého územního celku Jihočeský kraj, které se podařilo po složitých a dlouhotrvajících jednáních dohodnout s dotčenými orgány státní správy.

Jihočeský kraj převzal od státu na 250 příspěvkových organizací a po sloučení a zrušení některých z nich nyní zřizuje 169 středních škol a školských zařízení, 12 kulturních institucí, 6 nemocnic a 6 středisek zdravotnické záchranné služby, 23 zařízení sociální péče, 1 správu a údržbu silnic a kraj je také jediným akcionářem Nemocnice České Budějovice. Začali jsme proces optimalizace středního školství a vyzkoušeli si tak, jak obtížné je prosazovat dobré záměry, které jsou však pro konkrétní obce obtížně přijatelné. Tak se nám například nepodařilo prosadit velmi logické a rozumné sloučení pedagogicko-psychologických poraden do jednoho právního subjektu. V případě okresních nemocnic je pozitivním jevem to, že se daří zastavit trend jejich zadlužování a že nové zastupitelstvo kraje snad bude po volbách moci přistoupit i k jejich transformaci. Kulturní a sociální instituce jsme od státu evidentně dostali podfinancované a jejich udržení při zachování jejich funkčnosti je rovněž úspěchem.

Další významnou kompetencí a zároveň velkou starostí je oblast silničního hospodářství. Převzali jsme pět a půl tisíce kilometrů silnic druhé a třetí třídy s 1043 mostními objekty. Zároveň kraj převzal péči o dopravní obslužnost. Nejvýznamnějším rozhodnutím v této oblasti bylo založení Jihočeské krajské správy a údržby silnic, ta pak převzala organizační roli od okresních správ a zhostila se jí na výbornou. Stát však předal krajům silniční síť ve špatném stavu. Celkový investiční dluh se odhaduje na 7 miliard korun, což je nad finanční možnosti kraje. Přesto Jihočeský kraj dosud vynaložil na

investice do svých silnic téměř jednu miliardu korun. Nejvýznamnější akce byly například přeložka silnice Běleč – Vítějovice, výstavba nového mostu v Boršově nad Vltavou, oprava mostu Duha v Bechyni nebo oprava silnice II/141 ze Strunkovic nad Blanicí do Volar, částečně financovaná z fondu Phare.

V letošním roce vstoupila naše republika do Evropské unie. Vědomi si nutnosti připravit se co nejlépe na čerpání prostředků z evropských fondů, podporovali jsme významně projektové řízení v rámci rozvojových aktivit kraje. Převzali a schválili jsme Program rozvoje kraje a každým rokem jej rozpracováváme do Akčního plánu, který je nástrojem pro realizaci konkrétních projektů a grantových programů. Pomocí nich jsme rozdělili v uplynulých letech 300 milionů korun. Zanedbatelná není ani jakási výchovná úloha tohoto systému, protože jihočeské obce, neziskové organizace, podnikatelé i organizace zřizované krajem se tak naučily tvořit a předkládat projekty do programů EU, což prokázaly předložením 44 projektů do SROP, nejvíce v ČR. Všem, kteří se podíleli na činnosti pracovních skupin AP PRK a zejména jejich vedoucím patří naše poděkování.

V polovině našeho funkčního období zasáhly Českou republiku a Jihočeský kraj největší povodně, které naše novodobá historie pamatuje. Celkové škody dosáhly v našem kraji 15,5 miliardy korun, postiženo bylo 329 obcí a do seznamu postižených bylo zapsáno více než 12 tisíc osob. Jihočeský kraj a jeho krajský úřad se s úspěchem zhostil náročné administrativy spojené s přesunem financí na obnovu území z Fondu solidarity EU a státních programů i se správou Povodňového konta Jihočeského kraje. Povodně také úspěšně prověřily fungování samosprávy v území a integrovaného záchranného systému.

Zavedli jsme systém grantů, příspěvků a záštít a rozdělili podle něj desítky milionů korun. Rozhodli jsme se podporovat projekty, které mohou významně ovlivnit příliv turistů do našeho kraje. Znovuobjevená Vltava, Společná Šumava, Cykloturistika, Zážitková turistika, Projekt Chlum – centrum zimních sportů, Rozvoj lázeňství a další projekty jsou reálným příslibem pro využití významného potenciálu Jihočeského kraje ve prospěch jeho obyvatel.

Dospěli jsme ale i k dalším rozhodnutím, která je nutné zmínit. Hned po vzniku krajské samosprávy jsme rozhodli o návrhu na změnu názvu našeho kraje, takže dnes je Jihočeský kraj již doslova chráněnou značkou krásných jižních Čech. Schválili jsme krajský znak, prapor i logo, které jsou všeobecně známé.

K tomu všemu a k mnohému dalšímu nám byl nápomocen Krajský úřad, jehož pracovníkům v čele s ředitelem Janem Stráským náleží náš dík.

Chci rovněž poděkovat všem zastupitelům, členům výborů a komise, členům rady, uvolněným radním a náměstkům za vše, co pro Jihočeský kraj udělali.

Po slovech díky je na místě také připomenout, že zdaleka ne vše se podařilo tak, jak jsme si mnozí z nás před čtyřmi roky představovali. Zásadním dosud nevyřešením problémem je bezesporu dosavadní absence novely zákona o

rozpočtovém určení daní. Přestože jsme se snažili učinit vše pro plynulý přechod kompetencí na kraje, krajům nebyl svěřen základní nástroj pro samosprávné rozhodování v rámci těchto kompetencí, tedy potřebné finance. Kraje byly vmanévrovány v mnohých případech do role pošťáků peněz, což je v rozporu s tím, co původně deklarovala reforma veřejné správy.

Jihočeský kraj si byl od svého počátku vědom důležitosti, které má pro jeho rozvoj stavba dálnice D3 a na něj navazující rychlostní komunikace R3. Přestože jedním z prvních rozhodnutí samosprávy našeho kraje bylo schválení VÚC Tábořsko, čímž se stavba dálnice stala na tomto úseku veřejně prospěšnou, dnes nám hrozí, že při stávající míře financování bychom se ji dočkali tak za sto let. To je zcela neslučitelné s potřebami našeho kraje.

Rovněž vlastní samosprávné rozhodování kraje nepřineslo vždy kýžený výsledek, takže některé úkoly bude muset řešit až budoucí zastupitelstvo. Půjde zejména o optimalizaci sítě našich škol tak, aby odpovídala snižujícímu se počtu dětí i o dořešení transformace našich nemocnic s cílem ozdravit jejich hospodaření.

O budoucím složení zastupitelstva Jihočeského kraje rozhodnou v nadcházejících volbách občané. Jim jediným náleží posoudit, kdo a jak splnil jejich očekávání. Všem, kteří již nehodlají kandidovat, přeji, aby si našli i v dalším životě cestu, jak prospívat Jihočeskému kraji. Nám, kteří se ucházíme o přízeň voličů, přeji, abychom s pokorou přijali jejich rozhodnutí.

Dovolte mi na závěr několik osobních slov. Uplynulé čtyři roky jsou pro mne nejvýznamnějším obdobím v životě. Považuji za čest, že jsem s vámi mohl spolupracovat, že jsem mohl být prvním jihočeským hejtmanem. Děkuji vám za podporu, kterou jste mi prokazovali. Našemu krásnému kraji přeji úspěch.